

Опитування про системні ризики фінансового сектору

травень 2025 року

У травні 2025 року результати опитування¹ про системні ризики засвідчили збереження респондентами позитивних оцінок поточного стану та стійкості фінансового сектору. Стан справ у секторі фінустанови оцінили найліпше із 2021 року. Загальний рівень ризику у фінансовому секторі все ще високий, однак, на думку респондентів, він поступово знижується з початку повномасштабного вторгнення. Водночас схильність фінансових установ до ризику зростала третє опитування поспіль. Три чверті керівників установ не очікують зміни стану справ у фінансовій системі в наступні шість місяців, а за останні пів року майже вдвічі зменшилася частка тих, хто очікує погіршення ситуації у фінсекторі. На думку респондентів, війна з росією залишається джерелом найвищого ризику. Ризик шахрайства та кібернетичних загроз посів друге місце серед найбільших загроз, додавши за пів року чотири позиції. Втретє поспіль до п'ятірки найвагоміших ризиків для фінсектору увійшов ризик якості людського капіталу. Ризик поточної та очікуваної інфляції, за оцінками фінансистів, підвищився найбільше та увійшов до десятки найбільших загроз.

У травні майже половина керівників найбільших банків та небанківських фінансових установ України оцінила поточний стан сектору як добрий або дуже добрий. Баланс відповідей² підвищився на 5 в. п. до 26%. Дещо ліпше стан сектору респонденти оцінювали лише в листопаді 2021 року, напередодні повномасштабного вторгнення (28%).

Більшість респондентів зазначила, що стан фінансового сектору за останніх шість місяців не змінився. На думку ще третини учасників опитування, стан сектору поліпшився. Три чверті опитаних не очікують зміни стану сектору й у наступні шість місяців. А також майже вдвічі зменшилася частка тих, хто очікує погіршення стану фінсектору: з 27% у листопаді 2024 року до 15% у травні.

Дещо менше половини керівників фінустанов визначали рівень ризику в секторі в цілому як середній. Ще майже 40% респондентів надалі вважали його рівень високим. Водночас зросла частка тих, хто вважав рівень ризику низьким, за одночасного зниження частки найбільш песимістичних оцінок. Тож загальний рівень ризику у фінансовому секторі фінустанови оцінили як помірно високий із незначним поліпшенням порівняно з минулим опитуванням.

З листопада 2022 року більшість респондентів оцінює стійкість фінансового сектору до значних негативних подій як середню чи високу. У поточному опитуванні дещо

зросла частка тих, хто вважає стійкість фінсектору до значних несприятливих подій низькою: з 3% у листопаді 2024 року до 15% у травні.

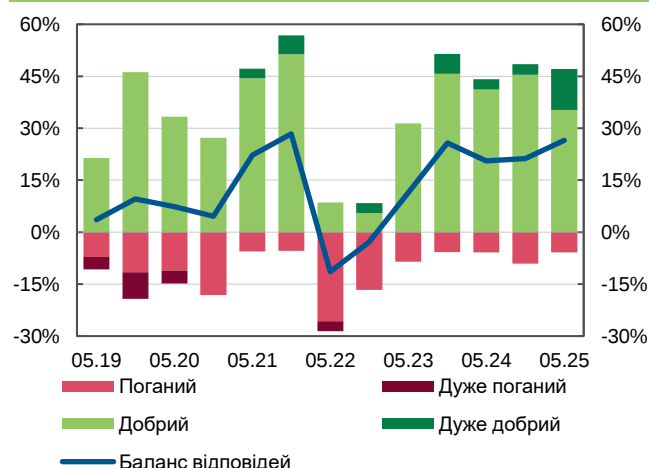
Війна з росією і далі залишається основним джерелом системних ризиків у фінансовому секторі. Ризик шахрайства та кібернетичних загроз помітно підвищився з листопада 2024 року (+ 4 позиції) та посів друге місце серед найбільших загроз. Три опитування поспіль ризики якості людського капіталу у фінансовому секторі потрапляють до п'ятірки найбільших джерел ризику (+1 позиція з листопада 2024 року). Також серед найбільших загроз були ризики діяльності правоохоронних органів і судової системи (-2 позиції) та динаміки припливу іноземного капіталу (+3 позиції). На думку респондентів, послабилася роль ризиків загального рівня корупції, якості законодавства та політичної і соціальної ситуації в країні. За оцінками фінустанов, ризики поточної та очікуваної інфляції суттєво зросли і потрапили до чільної десятки найбільших джерел ризику. Ризики конкуренції, динаміки обмінного курсу, державної економічної політики, за оцінками респондентів, опинилися в кінці переліку за вагомістю.

Схильність фінустанов до ризику дещо підвищилася вже третє опитування поспіль. Про це повідомила чверть опитаних. Дві третини респондентів заявили про незмінність ризик-апетиту. Лише в 9% опитаних схильність до ризику зменшилася.

¹ Інформацію про опитування наведено на стор. 5.

² Тут і далі баланси відповідей – це агреговані показники, розраховані як сума кількостей кожної відповіді на поставлене запитання, зважених на вагові коефіцієнти від -1 до +1, а саме: +1 – для “значно поліпшився”, +0.5 – для “поліпшився”, 0 – для “не змінився”, -0.5 – для “погіршився” і -1 – для “значно погіршився”. Баланс відповідей може набувати значень у діапазоні $\pm 100\%$. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що в цілому респонденти вважають, що показник поліпшився або ризик знизився.

Графік 1. Поточна оцінка стану фінансового сектору України

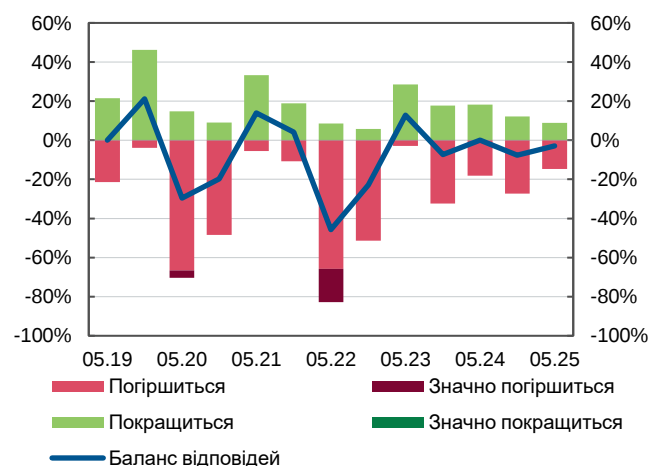

На графіках сума відповідей респондентів може не дорівнювати 100% через варіант відповіді "не змінився" чи "середній", який не відображено на графіку та який не впливає на баланс відповідей.

Графік 2. Оцінка зміни стану фінансового сектору України за останні шість місяців

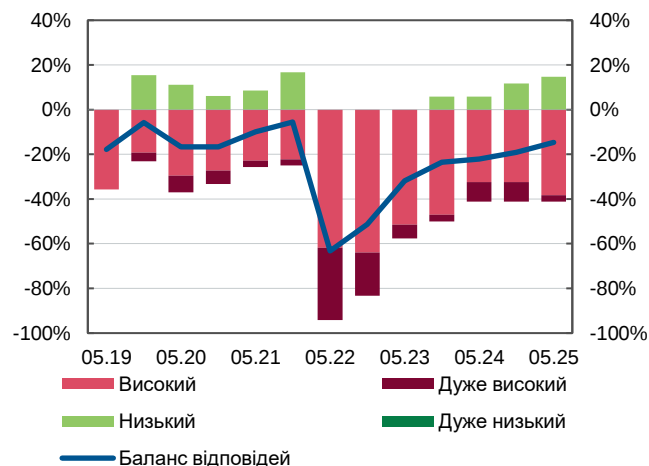

Графік 3. Очікування зміни стану фінансового сектору впродовж наступних шести місяців

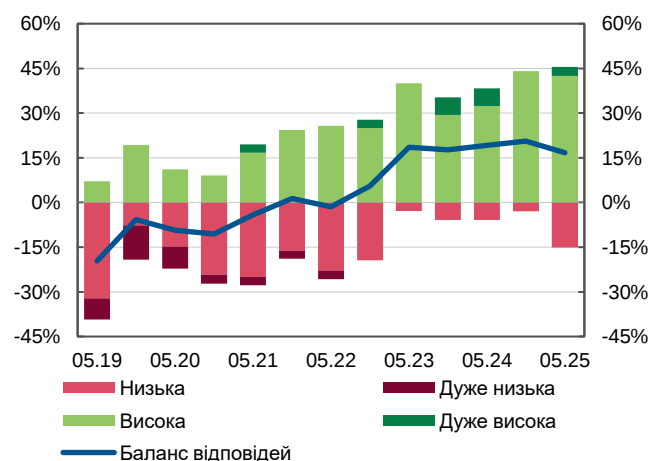

На графіках сума відповідей респондентів може не дорівнювати 100% через варіант відповіді "не змінився" чи "середній", який не відображено на графіку та який не впливає на баланс відповідей.

Графік 4. Оцінка загального рівня ризику в фінансовому секторі України

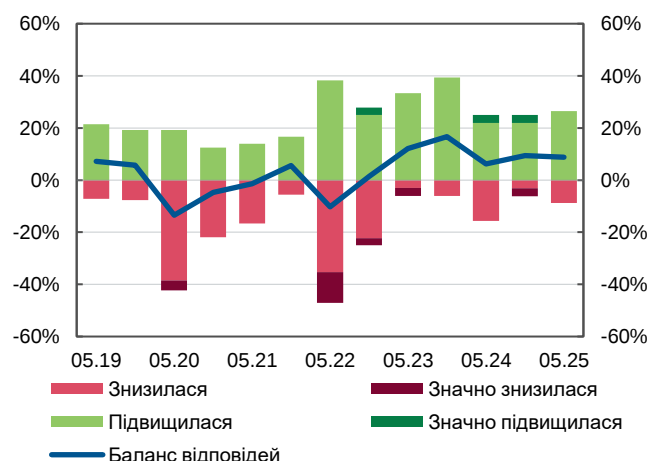

Графік 5. Оцінка стійкості фінансового сектору України до значних негативних подій

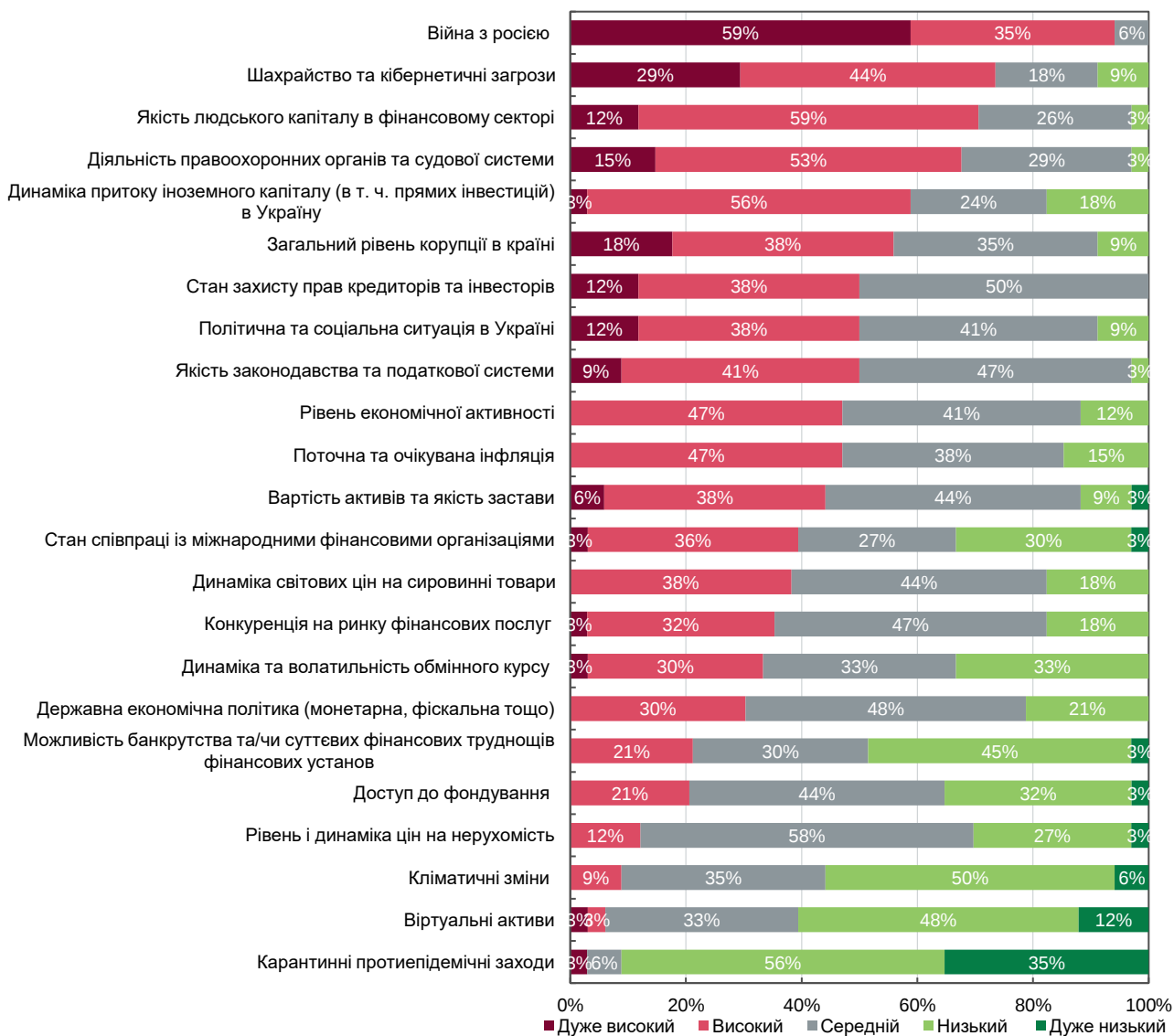

На графіках сума відповідей респондентів може не дорівнювати 100% через варіант відповіді "не змінився" чи "середній", який не відображено на графіку та який не впливає на баланс відповідей.

Графік 6. Оцінка зміни схильності до ризику установи респондента за останні шість місяців

Графік 7. Рівень ризику у фінансовому секторі за окремими факторами* в травні 2025 року

* Фактори на графіку впорядковані за сумарною часткою відповідей “дуже високий” та “високий”.

Таблиця. Ранги факторів ризику (за сумарною часткою відповідей “дуже високий” та “високий”)

Фактор ризику	Ранг, 05.25	Ранг, 11.24	Зміна, +/-
Війна з росією	1	1	0
Шахрайство та кібернетичні загрози	2	6	4
Якість людського капіталу в фінансовому секторі	3	4	1
Діяльність правоохоронних органів та судової системи	4	2	-2
Динаміка притоку іноземного капіталу (в т. ч. прямих інвестицій) в Україну	5	8	3
Загальний рівень корупції в країні	6	3	-3
Стан захисту прав кредиторів та інвесторів	7	8	1
Політична та соціальна ситуація в Україні	8	6	-2
Якість законодавства та податкової системи	9	5	-4
Рівень економічної активності	10	10	0
Поточна та очікувана інфляція	10	18	8
Вартість активів та якість застави	12	15	3
Стан співпраці із міжнародними фінансовими організаціями	13	13	0
Динаміка світових цін на сировинні товари	14	15	1
Конкуренція на ринку фінансових послуг	15	12	-3
Динаміка та волатильність обмінного курсу	16	14	-2
Державна економічна політика (монетарна, фінансова тощо)	17	11	-6
Можливість банкрутства та/чи суттєвих фінансових труднощів фінансових установ	18	17	-1
Доступ до фондування	19	20	1
Рівень і динаміка цін на нерухомість	20	20	0
Кліматичні зміни	21	19	-2
Віртуальні активи	22	22	0
Карантинні протиепідемічні заходи	23	23	0

Додаток. Результати опитування

Баланс відповідей	2019		2020		2021		2022		2023		2024		2025
	05'	11'	05'	11'	05'	11'	05'	11'	05'	11'	05'	11'	05'
1. Як Ви оцінюєте стан фінансового сектору України на сьогодні?													
	4%	10%	7%	5%	22%	28%	-11%	-3%	11%	26%	21%	21%	26%
2. Як, на Вашу думку, змінився стан фінансового сектору країни за останні шість місяців?													
	27%	19%	-20%	-21%	11%	16%	-50%	-40%	24%	24%	6%	6%	12%
3. Як, на Вашу думку, зміниться стан фінансового сектору України упродовж наступних шести місяців?													
	0%	21%	-30%	-20%	14%	4%	-46%	-23%	13%	-7%	0%	-8%	-3%
4. Як Ви оцінюєте загальний рівень ризику у фінансовому секторі України?													
	-18%	-6%	-17%	-17%	-10%	-6%	-63%	-51%	-32%	-24%	-22%	-19%	-15%
5. Як Ви оцінюєте стійкість фінансового сектору України до значних негативних подій?													
	-20%	-6%	-9%	-11%	-4%	1%	-1%	6%	19%	18%	19%	21%	17%
6. Оцініть, будь ласка, рівень ризику, що існує у фінансовому секторі України через дію наведених факторів													
6.1. Політична та соціальна ситуація в Україні	-57%	-29%	-35%	-44%	-21%	-24%	-30%	-6%	-11%	-29%	-25%	-29%	-26%
6.2. Війна з росією	-18%	-12%	0%	-8%	-24%	-31%	-93%	-89%	-77%	-81%	-85%	-79%	-76%
Корупція, діяльність правоохоронних органів та судової системи (вилучено з опитування)	-57%	-58%	-57%	-65%	-51%	-46%	-19%	-35%	-49%	-41%	x	x	x
6.3. Загальний рівень корупції в країні	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-32%	-44%	-32%
6.4. Діяльність правоохоронних органів та судової системи	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-41%	-46%	-40%
6.5. Якість законодавства та податкової системи	-14%	-23%	-15%	-17%	-21%	-9%	-11%	-6%	-14%	-25%	-18%	-37%	-28%
6.6. Стан захисту прав кредиторів та інвесторів	-36%	-31%	-22%	-26%	-25%	-32%	-21%	-14%	-21%	-10%	-31%	-26%	-31%
6.7. Рівень економічної активності	7%	4%	-30%	-12%	-7%	8%	-31%	-38%	-24%	-19%	-21%	-16%	-18%
6.8. Поточна та очікувана інфляція	16%	31%	17%	17%	-3%	-15%	-56%	-49%	-11%	7%	12%	-3%	-16%
6.9. Державна економічна політика (монетарна, фінансова тощо)	0%	2%	-6%	-5%	3%	8%	-10%	-14%	-14%	-9%	0%	-8%	-5%
6.10. Динаміка та волатильність обмінного курсу	-9%	6%	-6%	-2%	4%	6%	-51%	-41%	-12%	3%	-8%	-5%	-2%
6.11. Динаміка припливу іноземного капіталу (у т. ч. прямих інвестицій) в Україну	-10%	2%	-19%	-12%	-13%	5%	-37%	-22%	-21%	-27%	-45%	-24%	-22%
6.12. Динаміка світових цін на сировинні товари	-24%	-13%	-30%	-6%	-6%	-24%	-43%	-19%	-17%	-3%	-5%	-1%	-10%
6.13. Стан співпраці з міжнародними фінансовими організаціями	-54%	-21%	-22%	-41%	-29%	-5%	7%	-16%	-6%	-9%	2%	0%	-3%
6.14. Можливість банкрутства та/чи суттєвих фінансових труднощів фінансових установ	18%	20%	13%	8%	6%	14%	-41%	-30%	1%	14%	15%	15%	15%
6.15. Конкуренція на ринку фінансових послуг	5%	-4%	2%	-3%	3%	-5%	6%	10%	0%	-3%	-7%	-7%	-10%
6.16. Доступ до фондування	-18%	10%	6%	21%	19%	14%	-7%	-3%	-3%	10%	2%	5%	9%
6.17. Якість людського капіталу у фінансовому секторі	-13%	-2%	-4%	9%	-1%	-10%	2%	1%	-7%	-19%	-38%	-41%	-40%
6.18. Вартість активів та якість застави	-7%	-12%	-9%	-9%	0%	0%	-47%	-36%	-34%	-16%	-16%	-1%	-18%
6.19. Рівень і динаміка цін на нерухомість	18%	15%	4%	12%	8%	6%	-17%	-13%	-6%	13%	5%	11%	11%
6.20. Шахрайство та кібернетичні загрози	-25%	-35%	-33%	-27%	-31%	-35%	-51%	-40%	-41%	-34%	-47%	-34%	-47%
6.21. Кліматичні зміни	x	x	x	x	x	13%	26%	26%	29%	24%	36%	30%	26%
6.22. Карантинні протиепідемічні заходи	x	x	x	x	x	-15%	40%	39%	60%	48%	61%	59%	60%
6.23. Віртуальні активи	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	26%	32%	32%
7. Як змінилася схильність до ризику Вашої установи за останні шість місяців?													
	7%	6%	-13%	-5%	-1%	6%	-10%	1%	12%	17%	6%	9%	9%

Інформація про опитування

Національний банк України високо цінує участь фінансових установ в опитуванні в умовах воєнного стану.

У травні 2018 року Національний банк України запровадив опитування про системні ризики фінансового сектору. Двічі на рік топменеджери найбільших банків та небанківських фінансових установ України відповідають на запитання про ризики, що загрожують фінансовому сектору. Центральні банки застосовують такі опитування, щоб відстежувати сприйняття учасниками ринку подібних ризиків і вчасно реагувати на них.

У цьому звіті представлені оцінки респондентами стану фінансового сектору України за минулі шість місяців та очікування на наступні шість місяців. Опитування тривало з 6 до 21 травня 2025 року. Участь у ньому взяли керівники 22 банків, десяти страховиків та двох інвестиційних компаній. Підсумкові результати не зважувалися на розмір банку / компанії чи їхньої частки на ринку – усі відповіді рівноцінні.

Результати ґрунтуються на відповідях респондентів і можуть не збігатися з оцінкою Національного банку України.

Наступний звіт буде опубліковано в листопаді 2025 року.